

váradról és Erdély bércei közül, ahova elvitte Móra a magyar szó zengését és ahova odavarázsolta az Alföld délibábját, pipacsos és buzavirágos mezőit. És csillognak a megemlékezés gyémánt-cseppjei mindazok szemében, akik adósok lelkének és szívének ajándékáért s akik benne nemcsak az író, hanem az ősök ismerőjét, az igazgató urat, hanem a barátot és az embert is elvesztették.

(Szeged.)

Tonelli Sándor.

## D'ORS ÉS A BAROK

Eugenio D'Ors életrajzi regénynek nevezi könyvét.\* Ha ezt a meghatározást elfogadjuk, akkor az új regénynek azzal az alfajával van dolgunk, melyet „esszé-regény” névvel jelölhetnénk. D'Ors munkája azonban ebben az alfajban is alfaj, mégpedig igen érdekes és eredeti, mert míg az esszé-regény eddigi képviselői (elég, ha most Huxley-re és Giraudoux-ra emlékeztetünk) az iskolás értelemben vett regény felől indulnak el egy lazább, az esszé-szerű kezelést is megengedő formához, addig D'Ors a hagyományos értelemben vett esszé keretébe von be regényszerű elemeket. Módszerét saját maga az anekdota kategóriává való emelésének nevezi; az anekdota ebben az esetben mindenféle novellisztikus elemet jelent. A könyvregény-jelleget különben nemcsak ez a csírájában Sainte-Beuve-nél is megtalálható módszer adja meg, hanem a már említett önéletrajzi elemek is. A szerző azt mondja el, hogy mikép lépett be a barok probléma életébe és hogyan alakult a kérdéssel való felfogása (D'Ors esetében inkább azt a szót kellene használnunk: átélése) huszonötéven keresztül. Siessünk elmondani, hogy itt nem egy filológus vagy műtörténész okos tanulmányi jelentéséről van szó, mert D'Ors kétségtelen dilettantizmusa ellenére (vagy talán ép ezért) a nagy rendszeralkotásokat megelőző szeszélyes szubjektív képzettársítások felhasználásával is dolgozik, sokszor csak ezzel s így egy szellemtörténeti jelenségbe való belemélyedés mély pszichológiáját adja. Az egész könyvet magashőfokú líra fűti át, D'Ors úgy szalad a barok után, mint mások fiatal lányok után szoktak és ez az utóbbi kép nem véletlenül jutott eszünkbe: a könyv gerincét egy igen précieux, hogy ne mondjuk barok ötlettel éppen egy lovagi torna leírása képezi, ahol a lovagok a különböző barok-felfogásokat képviselő szellemtörténészek, a meghódítandó hölgy pedig maga a barok... Ebben a részben ismerkedünk meg D'Ors barok-felfogásával, melyre különben az újabb német elméletek is alaposan hatottak. A barokot a klasszicizmussal ellentétes életérzésnek fogja fel; klasszikus neki a racionalizmus, az etatizmus, a kör, a háromszög és az idealizmus; barok a pantheizmus, a dinamizmus, az ellipszis, az élőfa és a realizmus. Már ebből a felsorolásból is látszik, hogy D'Ors számára úgy a barok, mint a klasszicizmus nemcsak a tizenkettedik századot jellemző megnyilvánulá-

\* Eugenio d'Ors: *Du Baroque*. Version française de Mme Agathe Rouardt-Valéry. Paris, é. n., Gallimard, 12<sup>o</sup> l.

sok, hanem kereshetők az östörténetben; a középkorban vagy a világháború utáni években. Így vél felfedezni pl. Gauguin és Marcel Proust műveiben barokk jelenségeket, sőt még a nemzeti-szocialista Németország berendezésében is... A fogalom kiszélesítése természetesen nem használ a könyv világosságának, de merészsége igen gondolatébresztő olvasmányá teszi.

(Páris.)

Baróti Dezső.

## MAGYAR ÍRÓ KÜLFÖLDI SIKEREI

A Széphalom (IX: 26) megemlékezett már arról a tüneményes és irodalmunk történelmében páratlanul álló sikerről és lelkesedésről, amely külföldön — mondhatnók mind az öt világrészben — ifj. Hegedüs Sándor szépirodalmi és kritikai műveit fogadta. Nem múlik el hónap, hogy a sajtó ifj. Hegedüs Sándor újabb külföldi hódításáról ne számolna be. A legfrissebb ilyen beszámolókat itt közöljük:

*Ifj. Hegedüs Sándor sikere Egyiptomban.* A Kairóban megjelenő La Patric, a La Bourse Egyptien (sic!) és a The Egyptien News közli ifj. Hegedüs Sándor elbeszéléseit, a „Három szál gyöngyvirág”-ot, „Az apróhirdetés”-t, „Roxane”-t, „A győzelem”-et Armande L. Saillard és Claudine Descôtes fordításaiban. Jelentős siker, hogy egy magyar írónak az egyiptomi lapok francia, angol és arab nyelven egyidejűleg közlik elbeszéléseit. A siker Joseph Harfouche nagybefolyású, magyarbarát egyiptomi érdeme, aki minden áldozatot meghoz, hogy a magyarok iránti szeretetét bebizonyítsa és a magyar-egyiptomi barátságot kíméltse.

*Ifj. Hegedüs Sándor meghívása Hágába.* Van Vredenburg báró, a „Nederland Hongarie” egyesület elnöke, az amszterdami egyetem meghívásával kapcsolatban felkérte ifj. Hegedüs Sándort, hogy tartson előadást Hollandiában való időzése alkalmával az ő irodalmi körükben. A meghívásnak megfelelően Hegedüs január 27-én Hágába megy és ott a holland-magyar egyesület estélyén bemutatja két elbeszélését, a „Vén betyár”-t és a „Régi bábú”-t, amelyek eddig husz, illetőleg huszonegy különböző nyelven jelentek meg.

Hozzátehetjük még mindehhez, hogy ifj. Hegedüs Sándor Londonban is tartott előadásokat a helybeli egyetemen, a megjelent magyar követség és a nagyszámú előkelő közönség zajos helyeslése mellett.

(Makó.)

Békes Csaba.